

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10To/42/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819010530
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Monok
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8819010530.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Monoka a sudcov JUDr. Lucie Bašistovej a JUDr. Petra Tobiáša na verejnom zasadnutí konanom dňa 31.01.2024 v trestnej veci proti obžalovanému A. B. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zákona, o odvolaní okresného prokurátora proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/41/2019 zo dňa 23.11.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

obžalovanému A. B., nar. XX.X.XXXX vo C. D. E., trvale bytom F. XXXX/XX, C. D. E., t.č. vo väzbe v ÚVV a ÚVTOS Košice,

u k l a d á

podľa § 188 ods. 2 Tr. zákona za použitia § 37 písm. h), m), § 38 ods. 5, § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 a § 39 ods. 1 Tr. zákona s ú h r n ť trest odňatia slobody vo výmere 6 (šiestich) rokov a 6 (šiestich) mesiacov nepodmienečne.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona ho na výkon uloženého trestu z a r a d ť u j e do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zákona z r u š u j e výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/5/2020 zo dňa 28.1.2020, právoplatného dňa 10.3.2020, ktorým mu bol podľa § 156 ods. 3 Tr. zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov, s podmienečným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu 3 rokov a s nariadením probačného dohľadu, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný A. B. uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zákona s poukazom na § 138 písm. j) Tr. zákona na tom skutkovom základe, že

- dňa 09.02.2019 v čase okolo 21.15 hod. pred predajňou 1. day nachádzajúcou sa pri budove AOC na Námestí slobody č. 5, vo Vranove nad Topľou došiel k skupine osôb, kde sa nachádzal G. G., nar. XX.XX.XXXX, H. I., nar. XX.XX.XXXX, J. F., nar. XX.XX.XXXX, A. G., nar. XX.XX.XXXX, H. D., nar. XX.XX.XXXX a K. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorým povedal, či poznajú osobu s prezývkou E., ktorým je on, aby si dali na neho pozor, lebo on sa nebije, ale rovno reže a aby mu dali fľašu pálenky a všetky peniaze, ktoré majú pri sebe a ukázali mu peňaženky, kde z dôvodu strachu, že sa ho báli, G. G. mu vydal pálenku zn. Golden hrozno 0,5 L v hodnote 8,- eur a peniaze v sume 4,- eur, H. I. mu dal 0,30 eur a potom mu z peňaženky vzal 5,- eur, A. G. mu dal 0,10 eur, K. L. mu dal 1,- euro, pričom všetkým ešte prezrel peňaženky a následne, keď z predajne k nim vyšiel M. A., nar. XX.XX.XXXX, tak tomu taktiež povedal, že či pozná osobu s prezývkou E., aby si dal na neho pozor, že on sa nebije, ale rovno reže a aby mu dal všetky peniaze, kde keď mu dal 10,- eur a prezrel mu peňaženku, tak žiadal, aby mu ešte kúpil fľašu pálenky, čo odmietol, preto mu povedal, aby mu kúpil cigarety, ktoré mu kúpil v hodnote 3,30 eur zn. LM a vonku ešte od neho žiadal, aby mu vybral z bankomatovej karty peniaze v sume 20,- eur a následne 10,- eur, čo odmietol a následne im všetkým povedal, aby si dali na neho pozor, že je A. B. a je na facebookovej stránke pod prezývkou E. a od nich odišiel preč.

Za to mu podľa § 188 ods. 2 Tr. zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 5, § 37 písm. m), § 41 ods. 2, § 42 ods. 1 a § 39 ods. 1 Tr. zákona bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Súčasne podľa § 42 ods. 2 Tr. zákona bol zrušený výrok o treste uložený trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/5/2020 zo dňa 28.01.2020, právoplatným dňa 10.03.2020, ktorým bol obžalovanému podľa § 156 ods. 3 Tr. zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov s probačným dohľadom, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Tr. zákona mu bolo uložené aj ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Proti výroku o treste uvedeného rozsudku podal prokurátor, v zákonom stanovenej lehote, odvolanie, ktoré následne aj bližšie písomne odôvodnil. Uviedol, že trestná sadzba za zločin, pre ktorý bol obžalovaný uznaný vinným, je 7 rokov až 12 rokov. U obžalovaného išlo o opätovné spáchanie zločinu, pričom súdený zločin obžalovaný spáchal po tom, čo bol v trestnej veci tunajšieho okresného súdu sp. zn. 10T/18/2013 právoplatne odsúdený za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona. V zmysle § 41 ods. 2 v spojení s § 38 ods. 5 Trestného zákona by bola trestná sadzba 9 rokov a 6 mesiacov až 16 rokov. Súd pri ukladaní trestu aplikoval ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona, pričom v odôvodnení rozhodnutia odkazuje na významnú úlohu sudcovskej individualizácie trestu s tým, že uloženie trestu odňatia slobody v uvedenej zákonnej sadzbe by nemuselo pôsobiť spravodlivo z titulu neprimeranosti uloženého trestu, a to vzhľadom na spôsob a okolnosti spáchania skutku i vzhľadom na osobu obžalovaného. Trest ukladaný obžalovanému A. B. bol ukladaný ako trest súhrnný, a to vo vzťahu k rozhodnutiu Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/5/2020, v ktorom bol obžalovaný uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Trestného zákona. Z odpisu z registra trestov vyplýva, že obžalovaný sa dopúšťal násilnej trestnej činnosti. Na hlavnom pojednávaní urobil vyhlásenie, že je nevinný zo skutku kladeného mu obžalobou za vinu. Pokiaľ súd uviedol, že nechce zľahčovať závažnosť konania obžalovaného, tak prokurátor poukazuje na skutočnosti uvádzané svedkami - poškodenými na súde, že z obžalovaného mali strach a stres aj napriek tomu, že boli v prevahe. U obžalovaného nebola zistená ani jedna poľahčujúca okolnosť. Ďalej prokurátor uviedol, že primeranosť trestu v konkrétnom prípade závisí od závažnosti spáchaného trestného činu, ktorú vyjadruje primárne už zákonodarca nastavením trestnej sadzby a následne od okolnosti prípadu a osoby páchatel'a. Súd primeraným individualizovaním trestu podľa odvolateľa obišiel zákonom ustanovenú trestnú sadzbu a z trestnej sadzby 9 rokov a 6 mesiacov uložil trest odňatia slobody 5 rokov a 6 mesiacov, čo sa mu s prihliadnutím na osobu páchatel'a a osobitosti trestného činu zdá neprimerané. Obžalovaný sa po vyhlásení rozsudku vzdal práva podať opravný prostriedok. Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste obžalovanému A. B. a sám o tom rozhodol.

K odvolaniu prokurátora predložil písomné vyjadrenie obžalovaný, ktorý v ňom prostredníctvom svojho obhajcu uviedol, že napriek vzdaniu sa práva podať odvolanie proti rozsudku chce poukázať na niektoré skutočnosti, ktoré podľa neho ostali v danej trestnej veci sporné. Namieta, že počas celého konania obžaloba nepreukázala naplnenie skutkovej podstaty trestného činu lúpeže v zmysle § 188 Tr. zákona, pretože nebolo dokázané, že v danom prípade došlo z jeho strany k použitiu násillia alebo hrozby bezprostredného násillia. Zdôraznil, že keď pristúpil k poškodeným použil slovné spojenie, že „on nebije, ale rovno reže“ a že je E., pričom toto slovné spojenie nebolo povedané a nebolo určené určitej konkrétnej osobe. Nemal v ruke žiadny predmet, napr. nôž alebo iný ostrý predmet, ktorý by mohol bezprostredne použiť voči poškodeným a taký nemal ani pri sebe. Podľa jeho názoru slovné spojenie „on nebije, ale rovno reže“ a že je E. nemôže vyjadrovať samé o sebe bezprostrednú hrozbu násillia, pretože ak by sa malo jednať o bezprostrednú hrozbu násillia - v jeho prípade rezania - bol by potrebný nejaký ostrý predmet k naplneniu tejto „bezprostrednej hrozby“. Vyvodzovať zo slovného spojenia, že „on reže“ hrozbu bezprostredného násillia nie je namieste, pretože by sa nedala vykonať holými rukami bez nejakého predmetu. Domnieva sa, že hrozbou bezprostredného násillia by bol slovný prejav (atak) voči konkrétnej osobe v inom znení, napr. „Daj mi peniaze, lebo ťa podrežem“ alebo „ťa zbijem“ alebo „ti nejakou ublížim“. Nič také sa neudialo. Keď použil slovné spojenie „on nebije, ale rovno reže“ a že je E., tak to podľa neho patrí do kategórie chvastania sa a skôr exhibicionizmu z jeho strany. V danej trestnej veci teda chýba bezprostrednosť vykonania násillia. Ďalej obžalovaný namieta, že doposiaľ nebolo rozhodnuté o zaujatosti prokurátorky K. B. D., ktorá vo veci podala obžalobu. Je presvedčený, že táto sa pre pochybnosti o jej zaujatosti mala sama vo veci vylúčiť. Je presvedčený, že K. B. D. má voči nemu vytvorený negatívny vzťah, pretože ublížil jej synovi, keďže mu odcudzil mobilný telefón. Tento negatívny vzťah sa potom podľa neho prenáša do všetkých trestných konaní voči jeho osobe. Podľa neho boli porušené jeho práva na spravodlivý súdny proces, a to nesprávnym a nezákonným postupom Okresnej prokuratúry Vranov nad Topľou. Pokiaľ prokurátor v odvolaní namieta primeranosť uloženého trestu obžalovaný sa domnieva, že prvostupňový súd vo svojom rozsudku dostatočným spôsobom ozrejmil aké dôvody bral do úvahy pri rozhodovaní o treste. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd poukázal na významnú úlohu sudcovskej individualizácie trestu s tým, že uloženie trestu odňatia slobody v uvedenej zákonnej sadzbe by nemuselo pôsobiť spravodlivo z titulu neprimeranosti uloženého trestu, a to vzhľadom na spôsob a okolnosti spáchania skutku i vzhľadom na jeho osobu. On nepopiera význam sudcovskej individualizácie trestu a domnieva sa, že v danom prípade sudcovská individualizácia trestu zohľadnila všetky okolnosti danej trestnej veci. Preto navrhol nevyhovieť odvolaniu okresného prokurátora. Na verejnom zasadnutí prostredníctvom obhajcu ešte doplnil, že za nesprávny považuje súhrnný trest, pretože podľa neho mal byť správne ukladaný aj vo vzťahu k rozhodnutiam Okresného súdu Prešov sp. zn. 4PP/25/2016, Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 13T/25/2021 a 13T/106/2020 a Okresného súdu Košice 1 sp. zn. 4PP/46/2019. S ohľadom na uvedené navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu.

Na základe podaného odvolania preskúmal krajský súd ako súd odvolací napadnutý rozsudok v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytkávané prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku.

V prvom rade je potrebné zdôrazniť, že odvolanie podal len prokurátor proti výroku o treste, pričom z jeho obsahu vyplýva, že ho podal v neprospech obžalovaného. V súlade s obmedzeným revíznym princípom plynúcim z ust. § 317 ods. 1 Tr. poriadku tak krajský súd nebol oprávnený preskúmať aj dôvodnosť výroku o vine, ale len výroku o treste a konanie mu predchádzajúce. Nebol teda oprávnený ani preskúmať, či bolo preukázané spáchanie skutku uvedeného vo výroku o vine, či tento skutok spáchal obžalovaný a ani či je zločinom lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zákona, pretože tieto skutočnosti boli právoplatne ustálené v konaní pred súdom prvého stupňa. Na podklade takto vymedzeného prieskumu zákonnosti a dôvodnosti výroku o treste a správnosti konania mu predchádzajúceho krajský súd dospel k záveru, že odvolanie prokurátora je dôvodné.

Vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého rozsudku prvostupňový súd založil svoje rozhodnutie o treste na tom, že nezistil žiadnu poľahčujúcu okolnosť a z pritažujúcich okolností zistil jednu, a to okolnosť

uvedenú v § 37 písm. m) Tr. zákona, teda že obžalovaný už bol odsúdený za trestný čin. Ako na priťažujúcu okolnosť neprihliadol na okolnosť, že obžalovaný spáchal viac trestných činov podľa § 37 písm. h) Tr. zákona, čo odôvodnil tým, že aplikoval ust. § 41 ods. 2 Tr. zákona. Prvostupňový súd zároveň zistil u obžalovaného opätovné spáchanie zločinu, pretože už za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zákona bol odsúdený v trestnej veci Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 10T/18/2013. Trestnú sadzbu ustanovenú za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 2 Tr. zákona preto upravil podľa § 38 ods. 5 Tr. zákona (aj za použitia § 41 ods. 2 a § 42 ods. 1 Tr. zákona upravujúcich ukladanie súhrnného trestu) tak, že obžalovanému by mal byť uložený súhrnný trest odňatia slobody na 9 rokov a 6 mesiacov až 16 rokov. Uloženie nepodmienečného trestu odňatia slobody v tejto zákonnej trestnej sadzbe by však podľa prvostupňového súdu nemuselo pôsobiť spravodlivo z titulu jeho neprímeranosti, a to vzhľadom na spôsob a okolnosti spáchania skutku, skutočnosť, že veci, ktoré boli predmetom útoku páchatel'a trestného činu - fľaša alkoholu, cigarety a finančná hotovosť, boli po skutku vrátené poškodeným, ďalej vzhľadom na osobu obžalovaného, ktorý v čase spáchania skutku podľa jeho vyjadrení prežíval ťažké obdobie, pretože mu zomrel otec, ako aj vzhľadom na jeho pomery a možnosti nápravy, poukazujúc pritom na správu z ÚVTOS Košice, podľa ktorej po umiestnení obžalovaného do iného oddielu v rovnakej diferenciacnej skupine „C“ jeho správanie nabralo pozitívny smer, tento prejavil snahu o zahľadanie disciplinárnych trestov a prispôbil tomu svoje správanie a vystupovanie, a taktiež vzhľadom na ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou, ktoré súd uložil obžalovanému popri nepodmienečnom treste odňatia slobody. Preto prvostupňový súd aplikoval ust. § 39 ods. 1 Tr. zákona a uložil obžalovanému súhrnný trest odňatia slobody pod dolnú hranicu zákonom ustanovenej trestnej sadzby vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov.

S uvedeným záverom prvostupňového súdu o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody až na 5 rokov a 6 mesiacov však odvolací súd nemôže súhlasiť, pretože zákonné podmienky až pre takéto mimoriadne zníženie ustanovené v § 39 ods. 1 Tr. zákona splnené nie sú.

Z ustanovenia § 39 ods. 1 Tr. zákona vyplýva, že páchatel'ovi možno uložiť trest aj pod dolnú hranicu trestu ustanoveného Trestným zákonom vtedy, ak súd vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a má za to, že by použitie trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom bolo pre páchatel'a neprímerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

Základným predpokladom aplikácie tohto ustanovenia je teda splnenie 3 podmienok, a to: a) sú tu konkrétne okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a, ktoré spôsobujú, že: b) použitie zákonnej (nezníženej) sadzby trestu odňatia slobody – s ohľadom na jej dolnú hranicu – by bolo pre páchatel'a neprímerane prísne, a že: c) možno zabezpečiť ochranu spoločnosti aj trestom kratšieho trvania. Všetky tri podmienky sú stanovené kumulatívne. Záver o neprímeranej prísnosti trestu odňatia slobody uloženej v rámci zákonnej (nezníženej) sadzby trestu odňatia slobody sa musí opierať o zhodnotenie všetkých okolností prípadu a pomerov páchatel'a, nestačí teda len názor súdu o neprímeranej prísnosti trestnej sadzby a jej dolnej hranice.

Aj keď Trestný zákon v ust. § 39 ods. 1 nehovorí výslovne o „výnimočných“ alebo „mimoriadnych“ okolnostiach prípadu a pomeroch páchatel'a, už z nadpisu tohto ustanovenia je zrejmé, že pôjde o mimoriadne zníženie trestu, a nie o pravidelný postup súdu. Preto ho nemôžu odôvodniť len bežne sa vyskytujúce skutočnosti ani presvedčenie súdu, že trest uložený v medziach zákonnej trestnej sadzby by bol pre páchatel'a neprímerane prísny (prímerane R 24/1966-III.). Rovnako mimoriadne zníženie trestu nemôže odôvodniť len samotné priznanie páchatel'a k trestnému činu, ľútosť nad jeho spáchaním, náhrada škody, vedenie riadneho života a podobne (prímerane R II/1967). Použitie § 39 ods. 1 Tr. zákona je teda výnimkou a musí byť v každom prípade starostlivo odôvodnené (R I/1965).

Okolnosťami prípadu sa rozumejú predovšetkým všetky tie skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takýchto trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu (rovnako uznesenia NS SR sp. zn. 3To/2/2019 a 4To/3/2020). Nie je možné ich však vyvodzovať iba z miernejšej alternatívy, ktorou bola naplnená určitá skutková podstata (prímerane R 5/1966). Hodnotenie povahy a závažnosti trestného činu a možností nápravy páchatel'a vzájomne úzko súvisí,

pretože niektoré okolnosti (napr. recidíva páchatel'a) ovplyvňujúce možnosť nápravy páchatel'a často vyplývajú z okolností rozhodujúcich aj pre stanovenie povahy a závažnosti spáchaného trestného činu a hodnotia sa v rámci osoby páchatel'a. Preto postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona nie je možné odôvodniť poukazom len na malú závažnosť spáchaného trestného činu alebo len na dobré možnosti nápravy páchatel'a, pretože nestačí izolované posudzovanie každého z týchto hľadísk (uzn. NS ČR sp. zn. 11Tdo/408/2012 z 30.10.2012).

Pod mimoriadne pomery páchatel'a zase treba zaradiť tie okolnosti, ktoré nemajú priamy vzťah k spáchanému trestnému činu a môže ísť napríklad o rodinné pomery alebo o zdravotný stav páchatel'a. Aj tieto však musia vykazovať známky mimoriadnosti, výnimočnosti a neobvyklosti v iných podobných prípadoch. Mimoriadnymi pomermi z tohto hľadiska môže byť napríklad situácia páchatel'a, ktorý sa skutočne stará o väčší počet osôb odkázaných na neho svojou výživou, alebo ktoré sú dokonca v jeho osobitnej starostlivosti, kedy neprítomnosť páchatel'a (ktorý tieto povinnosti riadne plnil) v rodine po dlhšiu dobu by mohla ohroziť riadnu výživu a výchovu týchto osôb (R 19/1967).

Okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť postup podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona len za predpokladu, že by použitie nezniženej trestnej sadzby trestu bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačí aj trest kratšieho trvania. Pri posudzovaní splnenia tejto zákonnej podmienky je potrebné vychádzať z odôvodneného predpokladu, ako bude pôsobiť trest v určitej výške na zabezpečenie ochrany spoločnosti s tým, že na zabezpečenie ochrany spoločnosti musí postačovať aj trest kratšieho trvania, ako je dolná hranica príslušnej trestnej sadzby. Ďalej je potrebné zohľadniť aj všetky kritériá ovplyvňujúce určovanie druhu trestu a jeho výmery (§ 34 Tr. zákona), vrátane poľahčujúcich a priťažujúcich okolností (§ 36 a § 37 Tr. zákona).

V predmetnej veci však okolnosti prípadu a pomery obžalovaného mimoriadne zníženie trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona v takom rozsahu, ako ho znížil prvostupňový súd, dané nie sú. Predovšetkým je potrebné zdôrazniť, že prvostupňovým súdom označené okolnosti a pomery páchatel'a v prevažnej miere nie sú mimoriadne ani ničím výnimočné, ktoré by sa nevyskytovali aj v iných obdobných prípadoch.

Za mimoriadne okolnosti prvostupňový súd v prvom rade všeobecne označil spôsob a okolnosti spáchania skutku, a to bez bližšieho vysvetlenia, v čom sa odlišujú od iných obdobných prípadov lúpeží. Pokiaľ mal prvostupňový súd na mysli skutočnosť, že obžalovaný v úmysle zmocniť sa cudzej veci nepoužil násilie, ale hrozbu bezprostredného násillia, tak ide len o naplnenie skutkovej podstaty zločinu lúpeže inou alternatívou, pre ktorú je v § 188 Tr. zákona stanovený rovnaký trest. Nemôže byť teda mimoriadnou okolnosťou, ktorú predpokladá ust. § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Mimoriadnou okolnosťou však môže byť intenzita a závažnosť hrozby bezprostredného násillia a okolnosti, za ktorých bola obžalovaným prednesená. Obžalovaný totiž hrozbu prednášal na verejnom priestranstve v centre mesta a voči šiestim dospelým osobám, pričom v ruke žiadnu zbraň nemal. Súčasne je však potrebné poukázať na to, že s obžalovaným bol ešte jeho známy G. M. a že v prípade obžalovaného ide o asociálny typ (nezamestnaný, recidivista odsúdený už aj za lúpež), ktorý je fyzicky disponovanejší v porovnaní s poškodenými. Ten agresívne a hrozbami začal žiadať peniaze od poškodených, ktorí boli mladými chlapcami bez skúseností s násilným protiprávnym správaním. Keď za tejto situácie obžalovaný začal hroziť, že on rovno reže, odôvodnene u poškodených vznikla obava, že pokiaľ obžalovanému nevyhovejú, tak im môže ublížiť, a to prípadne aj nejakým nožom. Agresivita obžalovaného a jeho odhodlanie použiť násilie sa vtedy prejavilo aj v rozbití reklamného stojana, za ktoré bol priestupkovo riešený. Hrozba bezprostredným násillím bola prostriedkom nátlaku na vôľu poškodených, a to s cieľom zmocniť sa ich vecí. Túto hrozbu obžalovaný použil na pôsobenie na psychiku všetkých poškodených, aby zamedzil ich odpor a zmocnil sa ich vecí. K vydaniu vecí poškodených aj skutočne došlo, pričom zjavne slobodne nekonali, ale vydali veci v dôsledku hrozieb bezprostredným násillím. Vzhľadom na uvedené nie sú pochybnosti o tom, že obžalovaný proti inému použil hrozbu bezprostredného násillia v úmysle zmocniť sa cudzej veci a čin spáchal na viacerých osobách, čím naplnil všetky znaky zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. c) Tr. zákona.

Uvedená intenzita a závažnosť hrozby bezprostredného násillia a okolnosti, za ktorých bola obžalovaným prednesená, ako aj skutočnosť, že obžalovaný zmocnením sa cudzích vecí spôsobil len bezvýznamnú škodu, sú takými mimoriadnymi okolnosťami, aké predpokladá ust. § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Mimoriadnou okolnosťou predpokladanou v § 39 ods. 1 Tr. zákona však nie je vydanie časti vecí, ktorých sa obžalovaný pri zločine lúpeže zmocnil, poškodeným. Predovšetkým len náhrada spôsobenej škody sa nepovažuje za mimoriadnu okolnosť (R II/1967). Naviac nešlo o dobrovoľné vrátenie vecí, ale išlo o odňatie vecí obžalovanému orgánmi činnými v trestnom konaní a ich následné vydanie poškodeným. Pritom obžalovaný vydal len otvorenú fľašu s alkoholom, otvorenú krabičku s cigaretami a finančnú hotovosť 22,54 eur, čo nie je možné považovať za plnú náhradu škody (odovzdanie otvorenej fľaše a otvorenej krabičky cigariet nie je možné považovať za náhradu škody, pretože nešlo o vrátenie vecí v stave, v akom ich poškodeným obžalovaný vzal, ale o veci znehodnotené). Obžalovaný spôsobil poškodeným škodu v celkovej výške 31,70 eur.

Pravdou nie je ani to, aby obžalovaný v čase spáchania skutku prežíval ťažké obdobie, lebo mu zomrel otec. Z registra obyvateľov vyplýva, že otec obžalovanému zomrel 28.12.2017, kým predmetný zločin spáchal až o vyše roka - dňa 09.02.2019. Z odpisu registra trestov, pripojených spisov a lustrácie priestupkov pritom vyplýva, že trestnú činnosť a priestupky obžalovaný páchal pred smrťou otca i po jeho smrti. Pre posúdenie vplyvu na spáchanie predmetného zločinu obžalovaným a pre hodnotenie primeranosti trestu v zákonom stanovenej sadzbe tak smrť otca obžalovaného nemôže mať žiaden význam.

Žiadne skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 39 ods. 1 Tr. zákona, odvolací súd nezistil ani pri posudzovaní pomerov obžalovaného a možností jeho nápravy. V odpise registra trestov má obžalovaný až 11 záznamov o trestných činoch spáchaných v období rokov 2009 až 2020. Páchal najmä trestné činy krádeže, ale aj nebezpečného vyhrážania, výtržníctva, lúpeže, ublíženia na zdraví a zanedbania povinnej výživy. Za tieto mu boli opakovane 7x (vrátane zbiehajúcej sa trestnej činnosti) ukladané nepodmienečné tresty odňatia slobody, ktoré vykonával aj v ústave so stredným stupňom stráženia. Do spáchania predmetného zločinu lúpeže bol obžalovaný odsúdený 8-krát. Aj keď bol počas predmetného trestného stíhania prevažne vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody (od 09.02.2019 do 07.08.2019 a od 19.08.2020 doposiaľ), dopustil sa ešte ďalších trestných činov, a to prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zákona a dňa 18.08.2020 aj prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zákona. Predmetný zločin lúpeže dokonca spáchal v skúšobnej dobe podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody uloženého rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/168/2013 z 11.12.2013.

V období rokov 2016 až 2020 sa obžalovaný dopustil aj 11 priestupkov. Z nich sa dopustil až 7-krát priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, 2-krát proti verejnému poriadku a 2-krát proti majetku.

Z uvedeného je zrejmé, že obžalovaného od páchania trestnej činnosti neodradili nielen sankcie nespojené s výkonom trestu odňatia slobody, ale výchovný účinok na neho nemali ani opakované výkony trestu odňatia slobody v ústavoch na výkon trestu pre mladistvých (vo veciach sp. zn. 2T/92/2010 a 2T/136/2010), s minimálnym stupňom stráženia (vo veci sp. zn. 12T/168/2013) či so stredným stupňom stráženia (vo veci sp. zn. 1T/28/2017 vykonal len 27.02.2018).

V prospech úvah o mimoriadnom znížení trestu podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona nesvedčia ani poľahčujúce a priťažujúce okolnosti vypočítané v ust. §§ 36 a 37 Tr. zákona. V predmetnej veci totiž nebola zistená ani jedna poľahčujúca okolnosť. Naopak, odvolací súd zistil až 2 priťažujúce okolnosti, a to podľa § 37 písm. h) Tr. zákona (spáchal viac trestných činov) a podľa § 37 písm. m) Tr. zákona (bol už za trestný čin odsúdený). V súvislosti s tým nie je možné súhlasiť s úvahami prvostupňového súdu o tom, že nie je možné pripočítať v neprospech obžalovaného priťažujúcu okolnosť, že spáchal viac trestných činov, lebo sa aplikuje ust. § 41 ods. 2 Tr. zákona. Takéto úvahy mali svoje opodstatnenie len do prijatia nálezů Ústavného súdu SR sp. zn. Pl. ÚS 106/2011 z 28.11.2012, ktorým stratila účinnosť časť ustanovenia § 41 ods. 2 Tr. zákona ukladajúca zvyšovanie dolnej hranice zákonom ustanovenej trestnej sadzby v prípadoch trestania reálneho súbehu úmyselných trestných činov, z ktorých bol aspoň jeden zločinom (právnemu stavu do prijatia nálezů ÚS SR zodpovedalo aj stanovisko R 1/2011). Podľa súčasnej platnej právnej úpravy § 41 ods. 2 Trestného zákona dochádza len k úprave hornej hranice trestnej sadzby, preto neprichádza k dvojnásobnej úprave tej istej (dolnej) hranice trestnej sadzby a ani k porušeniu zásady ne bis in idem vyjadrenej v § 38 ods. 1 Tr. zákona (rovnako uzn. NS SR sp. zn. 1Tdo/36/2021 z 2.2.2022). Správne mal preto v predmetnej veci prvostupňový súd prihliadať aj na priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. h) Tr. zákona.

Na základe uvedeného je tak potrebné konštatovať, že oproti úvahám prvostupňového súdu sú dané okolnosti alebo pomery obžalovaného, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 39 ods. 1 Tr. zákona o mimoriadnom znížení trestu, len čiastočne, teda v užšom rozsahu.

Uvedené sa premieta aj do úvah o splnení ďalšej podmienky použitia § 39 ods. 1 Tr. zákona, a to, že by použitie nezniženej trestnej sadzby trestu bolo pre páchatela neprimerane prísne a že na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačí aj trest kratšieho trvania. Obžalovaný sa predmetného zločinu lúpeže dopustil ako recidivista, ktorý okrem iných trestných činov sa už v minulosti dopustil aj zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zákona, za ktorý a ďalšie trestné činy spáchané v súbehu mu bol rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/168/2013 z 11.12.2013 uložený nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov 10 mesiacov. Z jeho výkonu bol podmienene prepustený 04.05.2016, no neosvedčil sa a dňa 16.02.2021 bol nariadený výkon zvyšku trestu v dĺžke 4 mesiacov a 24 dní (vykonal ho 03.08.2021).

Ako už bolo vyššie uvedené obžalovaný pred spáchaním predmetného zločinu sa dopustil aj iných trestných činov, za ktoré bol opakovane vo výkone trestu odňatia slobody. Osobitne je však potrebné zdôrazniť, že predmetný zločin spáchal v skúšobnej dobe podmienene prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a že aj počas tohto trestného stíhania sa dopustil ďalších troch úmyselných trestných činov (prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zákona odsúdeného pod sp. zn. 13T/25/2021 a dňa 18.8.2020 aj prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zákona v jednočinnom súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1, ods. 2 písm. e) Tr. zákona odsúdených pod sp. zn. 13T/106/2020).

Na základe uvedeného nie je možné predpokladať, aby na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačoval u obžalovaného trest odňatia slobody len vo výmere 5 rokov a 6 mesiacov, na ktorú trest mimoriadne znížil prvostupňový súd v napadnutom rozsudku podľa § 39 ods. 1 Tr. zákona.

Potvrzuje to aj správa o priebehu posledného výkonu väzby (vo veci 13T/106/2020) a trestov odňatia slobody, resp. ich zvyškov (vo veciach 12T/168/2013, 13T/25/2021, 13T/106/2020 a 13T/179/2016) z ÚVV a ÚVTOS Košice, podľa ktorej počas výkonu väzby nebolo správanie a vystupovanie obžalovaného na požadovanej úrovni, a aj počas výkonu trestu odňatia slobody po úspešnej adaptácii sa správanie obžalovaného zhoršilo a bol disciplinárne potrestaný za porušenie zákonných povinností. Z oddielu s diferenciačnou skupinou „B“ bol dňa 12.10.2021 na návrh pedagóga umiestňovacom komisiou umiestnený do oddielu s diferenciačnou skupinou „C“, no ani tam správanie obžalovaného spočiatku nebolo vždy na požadovanej úrovni, pričom bol až trikrát disciplinárne potrestaný (naposledy dňa 01.07.2022 za neplnenie zákonných povinností a neslušné správanie) a disciplinárne odmenený nebol. K zmene došlo po poslednom disciplinárnom potrestaní a umiestnení do iného oddielu v rovnakej diferenciačnej skupine „C“, keď jeho správanie nabralo pozitívny smer a obžalovaný prejavil snahu o zahľadanie disciplinárnych trestov, čomu prispôbil svoje správanie a vystupovanie.

Uvedené správanie obžalovaného podľa odvolacieho súdu svedčí o tom, že na polepšenie obžalovaného je potrebné na neho výchovne pôsobiť vo výkone trestu odňatia slobody dlhšie než 5 rokov a 6 mesiacov.

Preto odvolací súd výrok o treste a neoddeliteľný výrok o spôsobe výkonu trestu zrušil a sám vo veci v tejto časti rozhodol.

Pri rozhodovaní o druhu a výmere trestu krajský súd vychádzal zo základných zásad ukladania trestov uvedených v § 34 Tr. zákona, pričom prihliadol najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce okolnosti a neexistenciu poľahčujúcich okolností, na osobu obžalovaného, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, ako aj na účel trestu, ktorým podľa § 34 ods. 1 Tr. zákona je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, pričom zároveň vyjadrí morálne odsúdenie páchatela spoločnosťou.

Keďže žalovaný zločin lúpeže obžalovaný spáchal skôr, než mu bol Okresným súdom Vranov nad Topľou dňa 28.2.2020 v konaní sp. zn. 2T/5/2020 doručený trestný rozkaz za úmyselný prečin ublíženia

na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zákona, tak obžalovanému odvolací súd ukladal súhrnný trest podľa § 42 ods. 1 Tr. zákona podľa zásad na uloženie úhrnného trestu upravených v § 41 ods. 2 Tr. zákona. Uvedeným trestným rozkazom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/5/2020 bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 36 mesiacov, ktorého výkon mu bol podmiennečne odložený na skúšobnú dobu 3 rokov a probačný dohľad nad jeho správaním.

V súlade s § 42 ods. 1 Tr. zákona potom odvolací súd musel uložiť súhrnný trest podľa toho zákonného ustanovenia, ktoré sa vzťahuje na trestný čin najprísnejšie trestný zo zbíhajúcich sa trestných činov. Týmto ustanovením je ust. § 188 ods. 2 Tr. zákona, ktoré ustanovuje trestnú sadzbu odňatia slobody za zločin lúpeže na 7 rokov až 12 rokov. Obžalovaný už v minulosti (dňa 24.11.2012) spáchal zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zákona, z ktorého vinným bol uznaný rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 10T/18/2013 z 05.06.2013 (právoplatným dňa 21.06.2013). Keďže zločin spáchal opätovne, tak v súlade s § 38 ods. 5 Tr. zákona sa dolná hranica zákonom ustanovenej trestnej sadzby zvyšuje o jednu polovicu, teda na 9 rokov 6 mesiacov. Súčasne sa podľa § 41 ods. 2 Tr. zákona zvyšuje aj horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody o jednu tretinu, teda na 16 rokov. Obžalovanému tak bolo potrebné ukladať súhrnný trest odňatia slobody v rámci upravenej trestnej sadzby na 9 rokov 6 mesiacov až na 16 rokov.

Oba zbíhajúce sa trestné činy boli spáchané v priamom úmysle. Zistené boli len priťažujúce okolnosti, ale žiadna poľahčujúca. Obžalovaný je nezamestnaný, nemajetný a nevyučení. Je síce slobodný, ale má dve maloleté deti, pre neplatenie výživného za ktoré bol 2-krát odsúdený pre prečin zanedbania povinnej výživy (vo veciach 10T/18/2013 a 13T/25/2021). Ako už bolo uvedené obžalovaný už bol viackrát odsúdený, postihnutý za priestupky a bolo na neho opakovane pôsobené aj výkonom trestu odňatia slobody.

Ako už bolo vyššie uvedené, odvolací súd v predmetnej veci zistil mimoriadne okolnosti len v spôsobe spáchania zločinu lúpeže a v nízkej škode. Po zohľadnení všetkých uvedených skutočností významných pre rozhodnutie o druhu a výmere trestu dospel krajský súd k záveru, že pre obžalovaného primeraný a účel trestu naplňajúci je nepodmienečný trest odňatia slobody mimoriadne znížený na 6 rokov a 6 mesiacov.

K náprave obžalovaného počas výkonu trestu odňatia slobody môže prispieť aj okresným súdom uložené ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Pokiaľ ide o spôsob výkonu trestu, obžalovaný bol v posledných desiatich rokoch pred spáchaním predmetného zločinu vo výkone trestov odňatia slobody, ktoré mu boli uložené za úmyselné trestné činy. Od 28.11.2012 do 04.05.2016 vykonával súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov 10 mesiacov, ktorý mu bol za zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Tr. zákona, prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. f) Tr. zákona, prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zákona, prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a, e) Tr. zákona, prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zákona a prečin krádeže podľa § 212 ods. 2 písm. c), f) Tr. zákona uložený rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 12T/168/2013 zo dňa 11.12.2013. Tiež od 27.02.2017 do 27.02.2018 vykonával trest odňatia slobody vo výmere 12 mesiacov uložený mu za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a), b) Tr. zákona rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 1T/28/2017 z 23.08.2017. Preto odvolací súd obžalovaného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Tr. zákona na výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Pokiaľ obžalovaný namietal, že súhrnný trest mal byť ukladaný aj vo vzťahu k ďalším odsúdeniam, tak jeho námietka dôvodná nie je. Ako je zrejmé z odpisu registra trestov a oboznámených spisov o odsúdeniach obžalovaného, s predmetným zločinom lúpeže spáchaným dňa 09.02.2019 bol totiž v reálnom súbehu spáchaný len prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1, ods. 3 písm. c) Tr. zákona dňa 12.05.2018, pričom tieto od ostatnej trestnej činnosti obžalovaného oddeľujú trestný rozkaz Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 1T/28/2017 doručený obžalovanému 28.06.2017 a trestný rozkaz Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 2T/5/2020 doručený obžalovanému 28.02.2020. Obžalovaným namietané odsúdenia sp. zn. 13T/106/2020 a 13T/25/2021 sa vzťahujú na trestné činy spáchané 18.08.2020 a 17.05.2021, teda až po doručení trestného rozkazu sp. zn. 2T/5/2020 dňa 28.02.2020. Naproti tomu trestné činy, na ktoré sa vzťahujú podmiennečné prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody sp. zn. 4Pp 25/2016 a 4Pp/46/2019, obžalovaný spáchal ešte pred doručením

trestného rozkazu sp. zn. 1T/28/2017 dňa 28.06.2017. Vo vzťahu k nim teda uloženie súhrnného trestu v predmetnom konaní do úvahy neprichádza.

Nedôvodné boli aj návrhy obžalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom svedka G. M. a doplnením znaleckého posudku z odvetvia psychiatria G. N. v spolupráci so znalcom z odvetvia toxikológia na zistenie množstva alkoholu v krvi obžalovaného a synergického efektu s liekom Xanax. Tieto návrhy sa totiž netýkali odvolaním napadnutého výroku o treste, a navyš, aj keby odvolanie smerovalo tiež proti výroku o vine, tak by vykonanie navrhovaných dôkazov nemalo význam pre konečné rozhodnutie o vine obžalovaného (na hlavnom pojednávaní boli skutkové zistenia ustálené na základe výpovedí šiestich svedkov, pričom aj svedok M. v prípravnom konaní obžalovaného usvedčoval a aj príčetnosť obžalovaného bola znaleckým posudkom G. N. jednoznačne preukázaná).

K námietkam obžalovaného týkajúcim sa zaujatosti prokurátorky K. B. D. krajský súd považuje za potrebné uviesť, že prokurátor má v konaní pred súdom len postavenie strany (§ 10 ods. 10 Tr. poriadku) a mimo späťvzatia obžaloby do začatia hlavného pojednávania (§ 239 ods. 1 Tr. poriadku) a ustúpenia od obžaloby (§ 239 ods. 2 Tr. poriadku) nemôže vykonávať žiadne iné práva, než ktoré by nemohla uplatňovať aj iná strana, vrátane obžalovaného. Vzhľadom k tomu rozhodovanie o vylúčení prokurátora v štádiu konania pred súdom spravidla neprichádza do úvahy, pretože by to mohlo znamenať zásah do zásady rovnosti strán. Zabezpečenie účasti nezaujatého prokurátora na hlavnom pojednávaní je záležitosťou prokuratúry. V predmetnej veci sa navyš prokurátorka K. D. ani raz nezúčastnila hlavného pojednávania a teda ani takýmto spôsobom nemohla ovplyvniť zákonnosť konania a dokazovania pred prvostupňovým súdom. Podala síce obžalobu, avšak procesu dokazovania pred súdom sa nezúčastnila. Obžalovaný dokonca po doručení obžaloby ani námietku zaujatosti prokurátorky K. D. nepodal a keďže nebola vznesená bezodkladne nebolo možné o nej ani konať (§ 32 ods. 6 Tr. poriadku). Prokurátorka K. D. ako strana v konaní síce podala proti rozsudku aj odvolanie, no o tomto konal odvolací súd na podklade dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní vykonanom na prvostupňovom súde. Pôsobenie K. D. teda nemohlo ovplyvniť zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku. Preto podľa odvolacieho súd konanie predchádzajúce napadnutému výroku rozsudku bolo vykonané správne a v súlade so zákonom.

Vzhľadom na uvedené krajský súd na podklade odvolania prokurátora jednomyseľne rozhodol tak, že napadnutý rozsudok vo výroku o treste a o spôsobe jeho výkonu zrušil a sám vo veci rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Popri výroku o vine v rozsudku okresného súdu nedotknutý ostal odvolaním nenapadnutý výrok o ochrannom protitoxikomanickom liečení.
jednomyseľne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je prípustný.